

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Glos. 13. Sed modestum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98615)

vero Regio ornatu neminem præter vnum Alexandrum in sedem recipiebat, auctore *Plinio lib. 8.* sic multi inopia laborantes, & in abiecto iacentes statu, quamvis obseruantiam, & benignitatem in omnes fingant, intus Nerones, foris Catones, multis simulationum inuolucris tegunt odium, malitiam, crudelitatemque. At diuites facti, & in mundi honoribus constituti, omnes præter vnum, cui lege principatus sunt subiecti, despiciunt, tunc occultam deregunt voluntatem, & multiplicem naturam, superbiam, atque immanitatem, quam specie submissionis prius operuerunt, apertissime demonstrant, quos tamen Deus deicere solet, dicente Propheta *Psal. 72.* Deiecisti eos, &c.

24 Cum senibus caute ambulandum, nam vt dicit *Ambrosius*, propter honorificentiam ætatis maiorem cum mansuetudine ad bonum opus prouocandum, vt facilius suscipiat admonitionem. Asperum enim est senibus cum corripiuntur à iunioribus. Et *Chrysostomus* in epistola prima ad *Tit.* Graue quoddam, & molestum est argui, idque tum maxime, cum senex arguitur, atque ab adolescente. Cum illis tamen nullo modo dissimulandum, quia, vt inquit *Gregor. in registr.* Sicut laudabile, decretumque est reuerentiam & honorem debitum exhibere maioribus; ita rectitudinis, & Dei timoris est, si quid in eis correctione indiget, nulla dissimulatione postponere, ne totum corpus incipiat morbus inuadere, si languor non fuerit curatus in capite.

25 Argue, obsecra, impera, dicit noster *Apostolus 2. ad Timoth. 2.* aliquando cum omni imperio idem ad *Tit. 2.* interdum ob beneuolentiam, & in spiritu lenitatis, ad *Galat. 6.* tanquam si nutritrix foueat filium suum 1. *Thess. 1.* In omni patientia, & doctrina 2. *Timot. 4.* Nam, vt inquit *Chrysostomus*, si arguas vehementer, & increpes, & obsecrationem subducas, rursus omnia perdis, & dat rationem, quia reprehensio per se intolerabilis est, nisi habeat admixtam obsecrationem, sicut sectio salutaris licet sit, nisi plurima dolo rem consolentur, non eam sustinet languidus. Vnde 5. *Propter de vita contemplat. libro secundo cap. quinto.* Asperitate autem nimia & increpatione offensus, neque increpationem recipit, neque salutem, & paulo post. Argue æquales, obsecra seniores, increpa iuniores, in omni patientia iuxta *Apostolum*, quia leniter castigatus exhibet reuerentiam castiganti. Qui delinquentem superbo, vel odio animo corrigit, dicit *Isidorus lib. tertio de summo bono cap. 92.* non emendat, sed percutit, & obiurgantis furor est, non dilectio corrigentis: quicquid lacerato animo dixeris, punientis est impetus, non charitas corrigentis. Vos o Prælati, ait *sanctus Anselmus in comment. epist. ad Galath. cap. 7.* instruite leniter subditum, si deliquerit, & vos subditi portate alteri onera alterius, verbi gratia, iram fratris tui tunc portabis cum aduersus eum iratum non irascaris vt rursus eo tempore, quo te ira præoccupauerit, ille te lenitate & tranquillitate supportet. Ita diuersis temporibus eadem infirmitas potest inuicem ab utroque portari.

26 Pie, cauteque vigilandum est, vt cum aliquem reprehendere, vel obiurgare nos necessitas cogit, cogitemus vtrum tale sit vitium, quod

nunquam habuimus, vel quo iam caruimus. Si autem cogitantes nosmetipsos inuenerimus in eodem nos esse vitio, in quo est ille, quem reprehendere parabamus; non reprehendamus, neque obiurgamus; sed tantum congemiscamus, & non illum ad obtemperandum nobis, sed ad pariter cauendum inuitemus. Nihil est minus ferendum, quam rationem ab altero vitæ reposcere cum qui non possit suæ reddere. Vnde *sanctus Augustinus* in *Psal. 50.* ita dicit. Et ille iustus reprehensor est, qui non habet in se quod in illo reprehendatur. Improbiorum est, dicit *Isidorus libro tertio de summo bono cap. 32.* arguere quicquam in alio, quod adhuc in se ipso deprehendit. Et docet *sanctus Ambrosius de sacerdot.* Peccantes libere potest arguere, qui non meretur audire, hypocrita eice primum trabem de oculo tuo, & tunc videbis eicere festucam de oculo fratris tui. Et *sanctus Augustinus* libro quinquagesimo homil. 5. Corrige te, & tunc poteris fratrem corrivere.

S Y M M A R I U M.

- 1 Modestia quid sit ostenditur, & unde dicatur.
- 2 Modestia in grauitate sita est.
- 3 Modestia gubernatrix, ac moderatrix est gestus, ac motus corporis.
- 4 Ambulare quomodo debeamus, ostenditur.
- 5 Modestia regule prescribitur.
- 6 Risi grauitas nerui eliduntur.
- 7 Modestia in humilitate crescit.
- 8 Humilitas sola est officij sacerdotalis erectio.
- 9 Humilitas est custos pudicitie, & mater patientie, ac virtutum bonum quoddam & stabile fundamentum.
- 10 Humilitas tutissimum est omnium virtutum thesaurus.

S E D M O D E S T V M.

G L O S. XIII.

1 **M**ODESTIA est virtus, qua internas animi passiones, & externas actiones serias, & ludicas, sermonem, risum, lulum, motus item, & gestus corporis, atque huius cultum vestimentumque ac totum exterius hominem honeste, ac decenter componit, & moderatur. Vnde dicit *Tullius lib. primo Offic.* Modestia, quo in verbo modus inest. & *sanctus Ambrosius libro primo Offic. cap. 18.* Modestiam à modo sciendi quid deceret appellatam arbitror. Vult *Apostolus* Episcopum esse modestum, quia vt est apud *Salom. Proverb. 22.* Finis modestiæ timor Domini, diuitiæ & gloria, & vita. Hoc vt omnibus pateat admonet idem *Ap. ad Philipp. 4.* Modestia vestra nota sit omnibus hominibus, qua alios ad Christianissimum capeffendum, ipsamque imitandam modestiam inuitent. Et ad *Colossens. 3.*

2 Induite vos modestiam, vt instar vestis, vos cingat, & tegat, ne quicquam in vobis immodestix

cernatur, quia, vt ait *sanctus Gregorius Nazianzenus* *epist.* 139. Modestia in grauitate lita est.

3 Gestus igitur omnis, ac motus corporis eadem modestia gubernatrix, ac moderatrix est, quia in re, ait *Cicero libr. 1. offic.* Duo sunt maxime fugienda ne quid effeminatum, aut molle, aut ne quid durum, & rusticum sit. Cauendum etiam in gressu, ne aut tarditatibus vtamur mollioribus, aut in festinationes nimias suscipiamus tarditates.

4 Et *sanctus Ambrosius libro primo offic. cap. 18.* monet ne sensum ambulando imitemur histrionicos gestus, aut statuarum motus nutantium, aut gradum transferendo, quasi modulos quosdam seruemus. Nec cursum ambulemus, nisi cum ea causa exigit alicuius periculi, vel iusta necessitas. Est enim in ipso motu, gestu, incessu tenenda verecundia. Et *capit. 19.* Vt molliculum, & infractum, aut vocis sonum, aut gestum corporis non probo, ita neque agrestem, ac rusticum. Naturam imitemur. Eius effigies formula disciplina, forma honestatis est. *sanctus Basilius epistola prima.* Incessus esto nec segnis, ne animum dissolutum declare, nec cursus vehemens, insolenterque incitatus, ne consternatos impetus animi significet. Et *sanctus Augustinus reg. 3.* In omnibus motibus vestris nihil fiat, quod cuiusquam offendat aspectum, sed quod vestram deceat sanctitatem.

5 Regulæ denique modestiæ hæc pericribi possunt, vt caput rectum, oculi dimissi, manus quiete teneantur. Vitemur corrugatio frontis, labiorum compressio, vel deductio, incessus festinatio. Sit serenitas, & hilaritas in vultu, munditia, & decens compositio in vestibus, in sermone pauciloquium, sales sine dente, ioci sine vilitate, vox sine clamore, verborum suauitas, ac in gestu, & motu exemplar virtutis.

6 Rifu grauitatis nerui eliduntur, ille namque, vt docet *Sapiens*, in ore stultorum abundat. Et *Ecclesiast.* 7. Cor stultorum, vbi lætitia, & 21. Fatuus in riu exaltat vocem suam, vix autem sapiens, vix tacite ridebit. Et *Proverb. cap. 2.* Rifum reputaui errorem. Et *cap. 7.* sicut sonitus spinarum ardentium sub olla, sic risus stulti: Pessimum signum tunc est cum quis nulla adueniente causa, summe lætatur, atque ridet: tunc enim nautæ maxime inspicant tempestatem, cum sine ventorum flatu, mare despumat, ac stridet, tacitum prius, & quietum; Hinc *Plato in lib. de legib.* affirmat in risu maximum inesse signum, tum grauitatis tum leuitatis. Cui enim exigua vis rifum commouet vehementiorem, declarat se esse inconstantis animi, nec considerare causas tristitiæ, quas miserrimus hominum status secum trahit, quas quia sapiens meditatus, hic non nisi raro, & modice ridet.

7 Modestia item in humilitate crescit, Vnde *Ecclesiæ* Præsides quanto honoratiores tanto modestiores, & submissiores esse debent, vt eos monet *Scriptura Eccles. 3.* quāto magnus es, humilia te in omnibus, Et *Christus Dominus Lucæ 22.* Qui maior est in vobis, fiat sicut minor, & qui præcessor est, fiat ministrator. Optime *sanctus Basilius sermon. de abdicatione rerum.* Non tibi Cleri gradus villus, ait, animos in altum extollat, humiliet potius: animi enim in virtute progressus in humilitate progressus est: contraque in postremis relinqui, & inhonoratum esse id non aliunde, quàm elatione progignitur. Quanto ad

maiores Sacerdotis gradus accedere tibi propinquius contigerit, eo animos tuos magis dimitte, idque territus exemplo filiorum Aaron *Num. 10.* Nec minus bene *sanctus Gregorius libro secundo epist. 54. ad Joannem Rauenatensem Episcopum.*

8 Sola, inquit, humilitas, vt bene nostis, est officij Sacerdotalis erectio. Decorari pallio volumus forsitan moribus indecori, dum nihil in Episcopali ceruice splendidius fulget, quam humilitas.

9 Nam, vt inquit *sanctus Bernardus de ordine vitæ,* humilitas est custos pudicitia, & mater patientia, & in fine libri quinti de considerat. Virtutum bonum quoddam & stabile fundamentum humilitas. Et *sermon. 1. de Natuit.*

10 Studete, inquit, humilitati, quæ fundamentum est, custosque virtutum, & gratiosus omnibus & iucundus, & perpetuus pacis socius, nullam bellorum habet materiam: quippe tacitus omnia æquo animo præfert, & incredibili in omnes pace vtitur. Hinc *sanctus Augustinus serm. 175. de tempore,* qui est secundus de Domini Ascensione. Videte fratres, ait, magnum miraculum. Altus est Deus, erigit te, & fugit à te: humilia te, & descendit ad te. Quare hoc? quia excelsus Dominus, & humilia respicit, & alta de longe cognoscit *Psalm. 137.* humilia de proximo aspiciunt, vt attollat: alta, id est superba, de longe cognoscit, vt deprimat. Diuum Augustinum sectatus *B. Gregorius part. 3. Pastoralis admon. 18.* dum se, inquit, humiles, deiciunt, ad Dei similitudinem ascendunt. Quid humilitate sublimius, quæ dum se in ima deprimunt, auctori suo manenti super omnia coniungitur.

S Y M M A R I U M.

- 1 Lites ab Ecclesiasticis vitandæ.
- 2 Chilonis tria præcepta referuntur.
- 3 Mala plura ex libris oriuntur.

NON LITIGIOSVM.

GLOS. XIV.

1 **A**LVRGIO, & litigio Episcopum ne dum, sed omnes etiam Ecclesiasticos temperandos esse multis in locis *Apostolus* noster admonet prout 2. ad *Timoth. 2.* Stultas & sine disciplina quaestiones deuota, sciens quia generant lites. Seruum autem Domini non oportet litigare, sed mansuetum esse ad omnes. Et ad *Titum 3.* Stultas autem quaestiones, & genealogias, & contentiones, & pugnas legis deuota. Et 1. ad *Corinth. 11.* Si quis videtur contentiosus esse nos talem consuetudinem non habemus, neque Ecclesia Dei. Sane *Apostolus* censuit potius iniuriam patiendam, quam iure contendendum, præsertim cum sinistra opinione 1. ad *Corinth. 6.* doctus utique à Christo *Matth. 5.* Ei, inquit, qui vult tecum in iudicio contendere, & tunicam tollere, dimitte ei & pallium. Quod adeo verum est, vt neque Gentiles fugerit.

2 Chilonis tria præcepta aureis litteris Delphis consecrata fuere. Primum. Nofce te ipsum. Secundum. Ne nimium capias. Tertium. Aeris alieni,